

Prof. Dr. Cahit Orhan TÜTENGİL

**HİLMİ ZİYA ÜLKEN'İN ÇIKARDIĞI DERGİLER VE
BU DERGİLERDE YAPTIĞI YAYINLAR**

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası
cilt 34, 1974 - 1975, sayı 1-4 den ayrı basım

İstanbul — 1977

HİLMİ ZİYA ÜLKEN'İN ÇIKARDIĞI DERGİLER VE BU DERGİLERDE YAPTIĞI YAYINLAR

Prof. Dr. Cavit Orhan TÜTENGİL

*İstanbul Serap-lerle.
1.11.72*

Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken (3 Ekim 1901 - 5 Haziran 1974) yaşamı boyunca süreli yayımlarla ilgisini, bazen zayıflatıp bazen yoğunlaştırarak, korumasını bilmıştır. "Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi" adını taşıyan önemli eserinde (İstanbul 1966, 2 cilt, 820 sayfa, Selçuk Yayınları-Konya) 1860'lardan günümüze doğru Türk düşüncesini izlerken dergilerde yer alan yazılara büyük ağırlık verdiği görülür. Çoğu kere düşünce akımları dergi sayfalarında en doğal yerini bulmakta, bir bölümü ile kitaplara yansısı bile, çoğunlukla dergi sayfalarında kalmaktadır. Bu nedenle kültür tarihçisi, sadece kitaplara yetinerek fikir ve sanat akımlarının ayrıntılı bir tablosunu çizemez. Türkiye için geçerli olduğunu gördüğümüz bu yargı öteki ülkeler için de sözkonusudur.

Hilmi Ziya Ülken'in düşünce tarihimizdeki yerini araştıranlar yalnız onun kitaplarıyla yetinmek yolunu tutarlarsa eksik bir iş yapmış olurlar. Süreli yayınlarda yer alan yazıları ise, öncelikle kendisinin çıkardığı, sorumluluk taşıdığı dergilerde ön plana çıkmaktadır. Bu yazının amacı, biraz önce niteliğini belirttiğimiz dergilerle bu dergilerde yer alan yazıların bibliyografik künyelerini konuya ilgi duyanlara topluca sunmaktır. Bu başlangıç çalışması, başka araştırmacıların da katkılarıyla, Hilmi Ziya Ülken Bibliyografyasının eksik bir yanının tamamlanmasına önayak olabilirse görevini yerine getirmiş sayılabilir.

7 Haziran 1921'de "pekiyi" derece ile bitirdiği "Mülkiye"nin tarihinde biyografisi ve eserlerinin eksiksiz bir listesi verilirken çıkarıldığı dergilerin de belirtildiği görülür. Mücellidoğlu Ali Çankaya'nın 1954 yılında Ankara'da yayımlanan "Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeli-

ler. II. Cild. Hal Tercümelere Kısmı 1860-1949" adlı kitabının 879. sayfasında "Çıkardığı Mecmualar" şöyle sıralanmaktadır: 1. İnsan Mecmuası, 2. Mihrap Mecmuası, 3. Galatasaray Mecmuası, 4. Sosyoloji Dergisi. Aynı yazarın, geliştirilmiş yeni bir basım niteliğindeki "Son Asır Türk Tarihinin Önemli Olayları İle Birlikte Yeni Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler" in IV. cildinde (Ankara 1968-1969) "Galatasaray Mecmuası"nın yerini alan "Anadolu" ile birlikte "Mihrap" hakkında bir açıklamaya yer verildiği dikkatten kaçmaz: "1922" de halasının oğlu Ağâh Mazlum ile birlikte "Mihrap", yine 1922'de bir kısım Mülkiyeli arkadaşları ile birlikte "Anadolu" adlarındaki dergileri çıkardı". (s. 1680).

Önce, iki yanlış düzelterek konuya girelim. Sözkonusu iki derginin de yayım tarihi 1922 olmadığı gibi, Hilmi Ziya Ülken bu dergileri çıkarmamış, sadece yazı yardımında bulunmakla yetinmiştir. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, kendisinin de bazı yazılarının yer aldığı bu dergilere ilişkin olarak şu açıklamalarda bulunmaktadır: "Anadolu Mecmuası 1 Nisan 1340 (1924) da İstanbul Üniversitesine mensup bir hoca ve talebe zümresi tarafından tesis edilmiş ve tanınmış folklorcu Mehmet Halit (Bayrı) ile Haydar Necip'in idaresi altında intişar etmiştir". Aralıklı olarak iki yıl devam ettiği belirtilen bu dergiden sonra "Mihrap" için söylenenler şunlardır: "Bu mecmua 1923 senesi sonunda kıymetli ve mütevazi bir fikir adamı olan Ağâh Mazlum tarafından İstanbul'da tesis edilmiş ve pek az devam etmiştir". Fındıkoğlu, derginin yazarları arasında Hilmi Ziya'yı da sayar. (Bk. Fındıkoğlu Bibliyografyası 1918-1958, İstanbul 1958, s. 5 ve 7). İncelediğimiz bir "Mihrap" koleksiyonunda yer alan "Sene 2, Sayı 28" in üzerinde 1 nisan 1341 (1925) tarihi bulunmaktadır. Büyük bir olasılıkla bu "Mihrap"ın son sayısıdır.

Bu düzeltmeden sonra, Hilmi Ziya Ülken'in çıkardığı 3 dergiyi, yayım tarihini de gözeterek, şöyle sıralayabiliriz:

1. AKADEMİ, 9. sayıdan itibaren GALATASARAY (1930-1933)
2. İNSAN (1938-1943)
3. SOSYOLOJİ DERGİSİ (1942-1960)

Sıra numarası izlediği, sahibi belirtilmediği için GALATASARAY'ın başlangıcı ve tamamlayıcısı olarak birlikte ele aldığımız

AKADEMİ dergisi de, Hilmi Ziya'nın Galatasaray Lisesinde öğretmenlik yaptığı dönemin makalelerini ve şiirlerini içermektedir.

AKADEMİ ve uzantısı olan GALATASARAY bir başka açıdan da dikkate değer. 1930-1933 yıllarının Galatasaray öğrencileri ile eski Galatasaraylıların yazıları ve şiirleri, zamanın ünlü yazarlarının belgesel nitelikteki yazı, mektup ve demeçleri, "Tevfik Fikret'in Büyük Adına ve Aziz Hatırasına" adanan bir özel sayı, konudan uzaklaşmamak için burada sözkonusu edemediğimiz nice şaşırtıcı imza bu koleksiyonun içindedir. Günümüzün ünlü kişilerinin, onların gelişme doğrultularını da haber veren yazıları ve çevirileri, okul içi çalışmaları bu koleksiyonun ilginç bir başka yanını ortaya koymaktadır.

Cahit Sıtkı'ya bir ayrıcalık tanıyarak, edebiyat tarihçisine hizmet yolunda bir uyarıda bulunmamız yerinde olur. 1931'de Galatasaray Lisesini bitiren Cahit Sıtkı, ilk şiirlerini "Muhit" ve "Servetifünun" dergilerinin yanı sıra okul dergisinde de yayımlamaktan geri kalmıyor, üstelik "Tetkik" ve "Tenkit" türündeki düz yazılarını da AKADEMİ ve GALATASARAY'a veriyordu. Okul dergisinde yayımlanan şiirlerinden pek azı "*Ömrümde, Sükût*" adlı kitabına girmiş (1933, 1968), büyük çoğunluğu dergi sayfalarında kalmıştır.

Bizim asıl üzerinde durmak istediğimiz konu, Cahit Sıtkı Tarancı'nın bu koleksiyonda yer alan makaleleridir. Ozanımızın şiir anlayışını ve bazı ozanları değerlendirmesini göstermesi bakımından bu yazıları edebiyat tarihçileri için değerli olabilir:

Akademi, sayı 2, Mayıs 1930

Tetkik : Meş'aleci Şairler, s. 5-7.

Akademi, sayı 7, 15 Nisan 1931

Şi'rimizin Bir Zirvesi : Necip Fazıl, s. 16-17.

Galatasaray, sayı 14, 20 Mart 1932

Tenkit : Ben ve Ötesi, s. 28-29.

● "*Akademi*" adıyla çıkarılan, 9. sayıdan başlayarak adı "*Galatasaray*"a dönüştürülen, 12. sayıdan itibaren "*Sahibi*" görüldüğü dergide "*Hilmi Ziya*" imzasıyla yayımlanan yazıları ve şiirleri :

(Sayı 2-22, 4. sayı eksik)

Sayı 3, 15 kânunuevvel 1930
Tembellik, s. 3-4.

Sayı 6, 15 Mart 1931
Hürriyete Giden Yollar, s. 1-4.

Sayı 10, 15 teşrinisani 1931
Tarihte Büyük İnsanlar : Namık Kemal, s. 4-5.

Sayı 12, 20 kânunusani 1932
Tarihte Büyük İnsanlar Sokrates (Sokrat), s. 3-5.

Sayı 13, 20 Şubat 1932
Kurunu Vusta, s. 1-2.
Sanat ve Ahlâk, s. 3-7.
Tereddüt, s. 7, [Şiir].
Tekzip, s. 35-38.

Sayı 14, 20 Mart 1932
Musahabe : Medeniyet, s. 1-3.
Tarihte Büyük İnsanlar : Goethe, s. 16-18.
Seyahat, s. 33, [Şiir].

Sayı 15, 30 Nisan 1932
Musahabe : Şark ve Garp, s. 1-3.
Gemi. s. 3, [Şiir].

Galatasaray Sergi Nüshası, Sergi 1, 6 Ağustos 1932 ✓
Musahabe : Şahsiyet, s. 1-3.

Sayı 17, 20 Teşrinievvvel 1932
Musahabe : Şahsiyetin Tekâmülü, s. 1-3.

Sayı 18, 20 Teşrinisani 1932
Musahabe : Fikre Hürmet, s. 1-2.

Sayı 19, 24 Kânunuevvel 1932
Hayat ve Kitaplar, s. 14-15.

Sayı 21, 25 Şubat 1933
Musahabe : Bedbinlik, s. 1.
Yeni Eserler : XX. Asır, s. 7-8.

Sayı 22, 25 Mart 1933

Türk Ahlakçıları, s. 2-3.

Hilmi Ziya Ülken'in ilk sayısından itibaren "Sahibi ve Müdürü" bulunduğu, her sayısında yazılarına, çevirilerine ve kroniklerine rastladığımız ikinci dergi, 1939-1941 yılları arasında yayını bir süre duran İNSAN olmuştur. Derginin ilk ve parlak dönemi "Nurullah Ataç - Hilmi Ziya Ülken - Sabahattin Eyüboğlu - Muzaffer Şerif" kuruculuğundaki 12 sayılık birinci yıldır. 8 Mayıs 1939 tarihini taşıyan 12. sayıdan sonra, sayı 1-13 ancak 1 Nisan 1941'de, İdare Müdürü A. Hakgüder'in de işbirliğiyle Hilmi Ziya Ülken'in "Sahibi ve Mesul Müdür"lüğünde yeniden çıkar ve bu işbirliği ancak iki sayı sürer. Sıra numarasını izleyen dergide 20. sayıdan başlayarak Hilmi Ziya Ülken "İnsan"ın "Sahibi ve Umum Neşriyat Müdürü" olarak görünür. Oylumu daralarak ve yayını düzeni aksayarak, dergiler için iyi bir gösterge olmayan çift numaralı bir sayı ile (24-25) sona erer.

Cemal Süreya'nın "İnsan"ı inceleyen bir yazısında, ilki derginin içeriğine, ikincisi Hilmi Ziya Ülken'e ilişkin iki yargısı vardır ki, toplu ve özet bir bakış olarak dergiye yerinde bir yaklaşım sayılabilir:

"Dergide düşünce yazılarının, sosyoloji, felsefe üstüne yazıların ağır bastığı görülür. Edebiyat ürünleri (şir, öykü) biraz iğreti duruyor. Yine de daha çok ilk sayılarda böyle bu. İleri sayılara doğru hem düşünce yazıları daha bir dağınık oluyor, hem de edebiyat ürünlerine daha çok yer vermeğe başlanıyor. Düşünce yazılarının yerini "mesleki" diyeceğimiz yazılar alıyor... Her şeyin ötesinde, "İnsan", önemli bir dergi. Çıktığı günlerdeki hâkim düşünceyi yansıtmaması bakımından kalıcı bir belge niteliğini taşıyor".

Hilmi Ziya Ülken'e ilişkin yargı ve eleştiriler de şöyle :

"Dergide başı Hilmi Ziya Ülken çekiyor. İnsan'ın amaçlarını özetleyen, en çok yazı yayımlayan da kendisi olduğu için dergiyle bu yazar arasında özdeşlik var bile diyebiliriz. Hilmi Ziya Ülken, "Üstün Batı'nın hümanizmini" üstlenmek gerektiğini söyledikten sonra şöyle bir soru soruyor: Tam bir ihtida şart mıdır ? Buna ne olumlu ne tam olumsuz bir biçimde karşılık verebiliyor. Ama hemen bütün yazılarımdaki ana düşünce bu noktada toplanıyor. Öte yan-

dan, yukarıdaki soruya gelmek için dergideki yazılarıyla yığıldığı malzeme de pek elverişli değil. Prens Sabahattin'e alkış tutarken, başka bir yerde de sevdiği, bazı yönlerini onayladığı Yusuf Akçura'nın "tarihî maddiyeci" olduğunu ileri sürüyor. Bununla birlikte Hilmi Ziya Ülken'in özellikle Türk sorunlarıyla incelemelerinde bugün de yararlanılabilecek yerler var". (Cemal Süreya, Eski Dergiler (7) : "İnsan", *Milliyet Sanat Dergisi*, sayı 156, s. 32, ekim 1975).

Hilmi Ziya Ülken'in İNSAN'daki yazılarına geçmeden önce, 3. sayıdaki "Yeni ve Eski Mecmualar" başlıklı yazısı üzerinde kısaca durmak yerinde olur. Dergide fikir birliği bulunması, derginin bir fikir akımını temsil etmesi gerektiği savlarını eleştiren Ülken, konuya şöyle bakılmasını önermektedir: "Mecmualar, içlerindeki yazıların tazeliği ve muharrirlerin kuvveti ile değil, fakat muayyen içtimai bir zümre ve sınıfa istinat etmesile hayatiyet kazanır. Bu vasfı taşıyan bir mecmua bazan içerisinden kuvvetli muharrirler de yetiştirebilir. Fakat bir intikal devrinin veya siyasî bir hareketin mahsulü olan bir mecmua onunla beraber nihayet bulur. Çok defa insicamlı fikir hayatına örnek olarak gösterilen "Yeni Mecmua" Ziya Gökalp'm etrafında toplanan ve Büyük Harbin ileri burjuva münevverlerine istinat ediyordu" (Adı geçen sayı, 272).

- Hilmi Ziya Ülken'in "İNSAN" dergisindeki imzalı yazıları :

Sayı 1, 15 nisan 1938

Tanzimata Karşı, s. 7-14.

Ferd ve Cemiyet, s. 57-65.

Kronikler:

Mekteplerde Disiplin ve Ceza Meselesi, s. 71-75, (H.Z.).

Yeni Felsefe Tercümeleleri, s. 75-76, (H.Z.).

Yeni Edebiyat Tercümeleleri, s. 77-78, (H.Z.).

Sayı 2, 15 mayıs 1938

Medeniyetin Yürüyüşü, s. 84-91.

İçtimai Determinizm, s. 165-173.

Kronikler:

İçtimai Mektep, s. 176-177, (Kapakta:H.Z.).

Sayı 3, 15 haziran 1938

"Yunan Mucizesi", s. 187-188.

İmparatorluk ve fikrî âlemi : I

İmparatorluğun Tekâmülü, s. 241-259.

Kronikler :

Japonya-Çin, s. 260-264, (H.Z.).

Tarih Kurultayı, s. 264-265, (H.Z.).

Türk Mimarisi ve Yeni Teşebbüsler, s. 265-267, (H.Z.).

Hayat ve Kitaplar, s. 270-271, (H.Z.).

Yeni ve Eski Mecmualar, s. 272-274, (H.Z.).

Sayı 4, 15 temmuz 1938

Fikir Ananesi, s. 281-284.

İmparatorluk ve fikir âlemi : II

İmparatorlukların Alt Bünyesi, s. 349-368.

Sayı 5, 1 birinciteşrin 1938

Memleketi Tanımak, s. 377-379.

İmparatorluk ve fikrî âlemi : III

İmparatorlukların Üst Bünyesi, s. 441-456.

Sayı 6, 1 ikinciteşrin 1938

İlim Bitaraf mıdır ?, s. 458-462

Anket Monografik ve Memleket, s. 521-528.

Sayı 7, 1 birincikânun 1938

İçtimaî Hâdise Nedir?, s. 396-401.

Kronikler :

İ.H. Baltacıoğlu'nun Felsefe Kitabı, s. 403-404, (H.Z.).

Felsefî ve İçtimaî Konferanslar, s. 405-406, (H.Z. Ülken).

A. Weber'in Felsefe Tarihi, s. 406-408, (H.Z. Ülken).

Sayı 8, 1 ikincikânun 1939

İdeolog Namık Kemal, s. 609-616.

İçtimaî Teşekkülün Temeli (İŞ), s. 671-676, (Kapakta Hilmi Ziya Ülken).

Kronikler :

Namık Kemal ve İbret Gazetesi, s. 685-686, (H. Z. Ülken).

Maksim Gorki : Aşk Rüyası, s. 686-688 (H. Z. Ülken).

Sayı 9,1 Şubat 1939

Tanzimat ve Hümanizma, s. 689-694.

Osmanlı Saltanatında Toprak Sistemi, s. 742-756, (Kapakta Hilmi Ziya Ülken).

Sayı 10,1 Mart 1939

Meşrutiyetin Tereddüt Devri, s. 769-778.

İş Hakkında, s. 823-831.

Kronikler :

Le Corbusier'ye Göre İstanbul, s. 845-846, (Hilmi Ziya Ülken).

Sayı 11,8 Nisan 1938

Türkiye'de Pozitivizm Temayülü, s. 849-853.

Totetizm Etrafında Münakaşalar, s. 905-917.

Kronikler :

Türk Ziraat Tarihine Bir Bakış, s. 920-922, (H.Z. Ülken).

Sayı 12,8 Mayıs 1939

Türkiye'de İdealizm Temayülü, s. 929-938.

Zaman ve İnsan, s. 987-992.

"İş"e Dair s. 997-1002.

Kronikler :

Bergson'a Dair Yeni Bir Kitap, s. 1004-1007, (H. Z. Ülken).

Türk Ahlâkçıları, s. 1008-1009, (Kapakta Hilmi Ziya Ülken).

Sayı 1-13,1 Nisan 1941

Yeni Klasik, s. 1-2.

Sanat ve Cemiyet, s. 26-29.

Sayı 14, 1 Mayıs 1941

Düşünmenin Zorluğu, s. 1-2.

Orijinallik ve Garabet, s. 20-21.

Deliliğin Ögünmesi, s. 29-31, (Erasmе'dan çeviren H. Ziya Ülken).

Sayı 15-17, Ağustos 1941

İnsan Sevgisi, s. 1-3.

Üç Dünya Görüşü, s. 14-17.

Deliliğin Ögünmesi, s. 31-34, (Ersame'dan: H. Z. Ülken).

Yeni Neşriyat : Reaya ve Köylü, s. 45-46.

Sayı 18-19, birinciteşrin 1941

Servet Berkin Fikri İnkişafı, s. 1-4.

Deliliğin Ögünmesi, s. 40-44, (Erasmе'dan H.Z. Ülken).

Bibliyografya : Fahim Bey ve Biz, s. 45-47, (H.Z.Ü.).

Sayı 20, Şubat 1943
İnsan İdeali, s. 1-2.

Sayı 21, Mart 1943
İlme ve "ilmî hal"e Dair, s. 1-3.

Sayı 22, Nisan 1943
Destan ve İnsan I, s. 3-7.

Sayı 23, Mayıs 1943
Destan ve İnsan II, s. 3-6.
F. Gladkov, s. 16.

Sayı 24-25, Ağustos 1943
Destan ve İnsan III, s. 3-6.

Garpte ve Şarkta Tasvir, s. 18-21, (A. Malraux'dan çeviren H. Z. Ülken).

Sanatın Psikolojisi, s. 22-26, (A. Malraux'dan çeviren Hilmi Ziya Ülken).

Hilmi Ziya Ülken'in sorumluluk ilişkisi içinde bulunduğu üçüncü dergi, "Müdürü" durumunda gördüğümüz "*Sosyoloji Dergisi*"dir. İkinci başlık olarak derginin ilk üç sayısında yer alan "Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Semineri Tetkik ve Araştırmaları" nedense sürdürülmemiş, H. Z. Ülken'in sorumluluğu altında yayımlanan 15 sayıdan sonra dergi, üç kişilik bir "Yazı Kurulu" tarafından (N.Ş. Kösemihal, C. Tanyol ve H. İnandık) yönetilmiştir.

● Hilmi Ziya Ülken'in "*Sosyoloji Dergisi*"nin "Müdürü olduğu dönemde bu dergide çıkan yazıları ve çevirileri:

Sayı 1, 1942

Sosyolojinin Mevzuu ve Usulü, s. 3-142.

İslâm Feodalizmi, s. 250-270, (A. N. Poliak'tan çeviren H. Z. Ülken)

İçtimai Araştırmalar, s. 271-289.

Kitap Tahlilleri, s. 321-328 ve 345-350.

Sayı 2, 1943

İçtimai Üst Yapı Olarak Hukuk Tetkiklerine Giriş, s. 22-66.

Hukuk Sosyolojisinin Unsurları, s. 105-170, (G. Gurvitch'ten çeviren H. Z. Ülken).

Yeni Felsefe Cemiyeti ve Türkiye'de Felsefe Cemiyetinin Tarihi, s. 358-403.

Dergiler ve Kitaplar, s. 404-416.

Sayı 3, 1945-1946

İktisadî Sosyoloji Üzerine Notlar, s. 3-103.

Sayı 4-5, 1947-1949

İnsanî İlimler Mümkün Müdür?, s. 1-51.

Sosyolojinin Dalları, s. 134-144.

Amsterdam'da Milletler-Arası Onuncu Felsefe Kongresi, s. 259-268.

Kitap Tahlilleri, s. 289-357.

Les Sciences Humaines Sont-Elles Possibles?, s. 359-414.

Les Branches De La Sociologie, s. 462-476.

Chroniques, s. 477-481.

Comptes Rendues, s. 482-501 ve 506-552.

Sayı 6, 1950

Sociologie et Philosophie, s. 69-84.

Karataş Köyü Monografisi, s. 85-103, (Kösemihal ve Tanyol ile birlikte).

La Sociologie Rurale En Turquie, s. 104-116.

Kongreler, s. 134-153.

Yabancı Dilde Yayınlar, s. 160-168.

Sayı 7, 1952

L'Orient et l'Occident, s. 5-22.

Les Tensions Sociales et Les Relations Interculturelles, s. 109-121.

Kitap ve Dergi Tahlilleri, s. 148-177.

Sayı 8, 1953

La Circulation Des Valeurs, s. 26-38.

Kitap ve Dergi Tahlilleri, s. 136-145.

Sayı 9, 1954

De l'Hétérogénéité Ethnique et Vers l'Homogénéité Culturelle, s. 1-11.

Millî Eğitim Bakanlığı Yüksek Makamına, s. 59-66.

Kitap ve Dergi Tahlilleri, s. 169-174.

Sayı 10-11, 1955-1956

Un Aperçu Bibliographique Du Problème Des Réfugiés En Turquie, s. 106-114.

Gönen Bölge Monografisi, s. 115-154, (A. Tanyeli ile birlikte).
La Féodalité Est-Elle Une Catégorie Historique ou Bien Une
Forme Sociale?, s. 155-162.

Unesco Tarafından Davet Edilip Şam'da Toplanan Orta-Doğu
Memleketlerinde İçtimaî İlimler Hakkında Rapor, s. 163-171.
İkinci Dünya Sosyoloji Kongresi, s. 186-191.

Sayı 12, 1957

Le Role Social Des Classes Moyennes En Turquie et En Proche-
Orient, s. 1-65.

Sayı 13-14, 1958-1959

Sanat, Düşünce ve İçtimaî Bünye, s. 1-35.

İptidailerde İçtimaî Bünye ve Din s. 36-57.

A. Cuvillier Sociologie et Problèmes Actuels, s. 264-269.

Sayı 15, 1960

Durkheim et l'Enseignement Des Sciences Sociales En Turquie,
s. 7-27.

Sosyolojide Yeni Adımlar s. 105-139.

Evolution De La Condition Feminine En Turquie s. 140-152.

Chroniques, s. 172-184.

Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken'in "147'ler listesi" içinde Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne naklinden sonra da yayımını sürdüren "Sosyoloji Dergisi"nin şimdiye kadar çıkan sayıları ve yılları şöyledir:

Sayı 16, 1961

Sayı 17-18, 1962-1963

Sayı 19-20, 1964-1966

Sayı 21-22, 1967-1968.

Görüldüğü gibi, Hilmi Ziya Ülken'in sahipliğini ya da sorumlu müdürlüğünü yaptığı üç dergide yer alan yazıları incelemelerle de-

nemelerden, eleştirilerden, şiir ve çevirilerden oluşmaktadır. Söyleşi türündeki ilk yazılarının kısa oluşuna karşılık, özellikle "Sosyoloji Dergisi"ndeki bazı incelemelerinin kitap oylumuna vardığı dikkati çeker. Yerli ve yabancı yayınları sadece izlemekle kalmayıp, bunları eleştirmesi ve tanıtması yaygın ilgi alanını olduğu kadar, tenkitçi tavırını da ortaya koymaktadır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
TÜSTAV

M. Akın

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

Bayan M. Tansu
Kızılkaya. Caddesi.
No: 108
Kızılkaya
Etiler

Ahmet Naim [Çılgın]

Uzun Mehmet'ten Buzine

(İst.: Hüsnütabiat B., 1934),

156 s.

Zonguldak Havzası

Ahmet Naim
ÇILADIR

1937'de 'Yeni Adam'da Hikâye-
leri'

1937-733

B. Müst.
Harb. Tarihi

far. by rev. 'ed by H. Bozok ru
'Yeni Adam' Sayı 191, s. 12
(26. 8. 1937)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

Ahmet Naim [Çitadır], Bir Müstemleke
Harbinin Tarihi (Bartın: Memleket Basımevi,
1937) 8°, 67s., 50kr.

MK 1937-733

- (s.3) Emperyalizm değil, hayati bir zaruret
[Justification of Doce's imperialism]
- (s.13) Afrikanın taksimi
[André Gide, Voyage au Congo] Boer war & Kongo.
- (s.33) İtalyanın Afrikadaki ilk koloni hareketleri
« Adva, Muharebesi »
S.ritre.
- (s.38) İtalyan Döymantığı Habesstanda var mıdır, neden
değildir?
- (s.44) Habesstanın İktisadi Koloni haline getirilmesi
İsmi yapılan gayretler.
- (s.49) Üslû Anlaşma + Klobukovski Muahedesi
1906 İng.-Fr. İt. 2 1908 Fr.-Habesstan.
- (s.55) İtalya-Haber Harbinden Evvelki Vekânye Bir Bakış
Hal-Hal hadisesi

Sahte Sol'da Fasizmin Dünyadaki Kriği [Rejimi
kurtarmak
İsmi harp]

1922-1927 / 1930-1932

Netice ve Hükûmet.

[64] « Dara, başkalarının gözyaşı, ızdırak ve esareti bahasına
kasatlarına altın akıtmak hirsıyla azyan emperyalizminle,
hareket moni velâet tröstleri, bankaların ve kartellerin
elinde olan bu kaun kuvvetin yuvartladığı medeniyet sîlu-
störünü altında kurdahaz olubanlık ismi şabalıyanların
darasıdır. »

Osmanlı İmparatorluğunun durumuyla paralellik!

Sadri Ertem, Ankara - Bükres

(İstanbul: Matbaacılık ve Gazetecilik Bürosu, 1937)
Tan Matbaası
8° 144 s., 50 kr.

MR 1937-494

Romanya Seyahat Notları

s. 62-67

"Vitrinlerin Arkasındaki Bükres"

SEFALETİN KISA BİR TAHLİLİ

[Anti-emperyalist tersinlerle]

"... Romanyanın memurları emperyalist kapital tarafından kolonize edilmekte ve devlet malıyesi ancak onlardan aldığı mikrozlarla ayakta durmaktadır.

Vitrinlerin ardındaki Bükres, Romanya ve emperyalist kapitalin hâkim olduğu yarı kolonilerin hakkı budur." s. 67.

TÜRKİYE SOSYALİSTLERİNİN

Orhan Seyfi Orhan

(YK)

480

Nâzım Hikmet, Hayatı ve

Eserleri

(İst: Cumhuriyet K., 1937), 64s.

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ VE
TÜSTİV
TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ VE
TÜSTİV
TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ VE
TÜSTİV

ARAŞTIRMA
VAKFI

Ahmet Cevap [Emre] ^{Tertib eden} (derleyen), Nâzım
Hikmet: Hayatı, Seçme Şiir ve Yazıları
(İstanbul: Çiğir K., 1937), 8°, 128 s., 25 kr.
Ülkü B.

Nâzım'ın
A. Cevad'a
verdiği resim

Kapakta Nâzım'ın fotoğrafı **MK 1937-514**
Son Devrin Tanınmış Şair ve Edipleri. **Tulu** (YK. Değeri)

- x
- Önsöz (3-7) | "Şeyh Bedreddin" (9-12)
N. H.'in Hayatı (8) | Nurullah Atas
- ... Duvar... (Nâzımın En Gök Seydihî Şiir) (13-18)
- Cevap -
- Bir Hıtların Ağzından (19-21)
Sanatkar Heyecanı (22-23)
Ayaza Kalkın Efendiler (24)
Kalbim (25)
Provokator (26-27)
Mukaddes Karım (28)
Yanasıya (29)
Veda (30-31)
Kerem Gibi (32-33)
Bayramoğlu (34-36)
Hasret (37)
Bahri Hazer (38-40)
Salkın Söğüt (41-42)
Yol Türküsi (43)
Karım'a Mektup - dan bir parça - (44-45)
19 Yazım (46-50)
Nikbülük (51-52)
Bir Provokator Üstünde Herkese Deneme ler (53-58)
Berkley (59-65)
Rüya Loti (66-69)

Cerap [Y.K.K.] (70-72)

Cerap No: 2 (73-75)

[Nâzım'ın Son Eseri] "Simana Kadisi"ndan
bir kaç parça (76-83)

Benzeri Kendini Nispet Öldürdü
Kıvılcıklarından Parsalar (84-100)

Kafatası İsminde [K.] Peygamber Bir kaç parça
(101-120)

Jokond ile Si-Ya-U'dan ufak bir parça
(121-)

Taranta-Babu'dan Parsalar (122-128)

H. [asan] İ. [zeddin] Dinamo, Deniz Feneri
Şiirler (İstanbul: Bozkurt B., 1937) 8°, 80s.,
25 kr.

MK 1937-989

Sabahattin Ali'yi

"Kuyveaklı Yusuf" romanı

Yeni Adana

Sayı 168, s. 13+19 (18.3. '37)

Hüsamettin Bozok tarafından eleştirilmiştir
ve övülmüştür!

(Eşsiz bir romancı)

Sabahattin Âli [Ali], Kuyucaklı Yusuf
Roman ([İstanbul:] Yeni Kitapçı, 1937),
8°, 290 s., 100 Kr. MK 1937-225

N Sosyal Realizm

Yusuf 1903 Aydın / Nazilli / Kuyucak
anababasının eskikoları kesimiy.

Kaymakam Salâhattin Beyo → Şahinde
→ Mazarer

Edremit'e nakol.

— Eşraf artekleri
Mazarer: Şahinde
Kaymakamın ölümlü
Tahsilcilik
Mazarer'in ihareti
Ölümlü →

İlk bor kas sayfası

(Mart 1936)

Projektor'de

Tefrikaya başlanıms. Kapanımsa
İurnıms

Sabahattin Âli [Ali], Ses Hikayeler
(Tan M.) ([İstanbul:] 1937) Yeni Kitapçı,

8°, 80s., 30kr. x
77

Mk 1937-1833

Ses

Köpek

Sıcak Su

Mehtaplı Bir Gece Bunun altında Gorki
muzaşını götsem sasmardım.

Köstence Güzellik Kraliçesi

favorably reviewed by

H. Bozok in
Yeni Adam

Sayı 212, s. 13
(20-1-1938)

TÜRKİYE SOSYALİSTİK İSTİSMARİYAT

Esat Âdil Müstecablıoğlu, Mehmet Akif
(İstanbul: Ülke B., 1937), 16°, 56 s., 15 kr.

MK 1937-560

4
M.A.'in ⁴Ölümü ve Akıdeleri

Ferdi Karakteri

İstimaî Karakteri

Vatanperverliği

Milîyetçiliği

Sandığı

Not.

Akif'in arkasından ^{serumsuz} yaygaralar kopulmuş.
Esat Âdil tutumunu övüyor!

1938

10 Kasım Atatürk'ün Hicri

11 Kasım 1'inci C. Bşk. Δ C. Bayar'ın BB'ta İpka

14 Kasım Yeni Kabine

Adl. Hulusi Ural

Dah. Dr. R. Saydam

Har. İ. Sarıcaoğlu

Ziraat Fark Kurdoğlu

S. Kaya Δ
TR Aras Tasfiye
öfektleri ayın

16 Kasım Beyanat Δ 342 mervuden ittifaqla Himat

26 Aralık CHP Celanüstü Kurultayı
ii — Gen. Bşk.

Aynı Tarzda 1937/41

22 Nisan

Sekiz Gündüz, "Yanlış bir teşhis," Haber

Le Temps'in Tass'tan naklettiğine göre

Pravda Türk-Yug. Komünistlerini yorumlamış:

Aras, Bulg-Yug. - Yug. anlaşmalarını
Saptamış;

It-Yug - Yun - Tür. Akdeniz Paketi
yapmaya çalışıyorlar.

"memleketinin emniyetini bir müteavizle veya
emin serikleriyle anlaşarak temin etmeye
çalışan Türkiye Dis. Bakanının diğer Ersof
Avrupa Devlet adamları gibi yanlış adamlar attığı"

İtalya'yı mı müteaviz edeb.
Habergstan Skandalına İB katılmadı mı?

Aynı Tarih 1938/50 s. 303

Louis Reville, "Türkiye Siyaseti,"

Le Temps → Cumhuriyet 4/1

"Türkiye ... Balkan & Sasabat paklarından... maada
iki kez biden oynama mehareti göstermiştir.
Zira, Sovyetlerle birleşme niyasetini idame etmekle
beraber, aynı zamanda Ege Denizindeki konsula-
rondan bir aralık bir parça kuskuludur işi olduğu
fazla İtalyaya da hissedilecek derecede yaklaşmıştır.
Almanya ile niyaseti daha ziyade ticari sahada
olup, son senelerde, Türkiye'nin en iyi niyetleri
Almanya almıştır."

TÜRKİYE

Aynı Tarih

1938/52

23 Mart

"Balkan Antantı Konseyinin Ankara toplantısı esnasında Tekarrüs ettiği ve hâle, Gen. Franco hük. v. v. v. Anka'ya gelmiş olan Selçuk B. Döğertile, Harri ve Konsolosluk İşleriyle meşgul olmak üzere, Tile bu hük. arasında ajantlar faaliyeti kararlaştırıldığı öğrenilmiştir."

TÜRKİYE SOSYAL TARIH VE İZLENLERİ VAKFI

A/B

Ayın Tarih: 1938/51

5/3/38 New Statesman'dan

Balkan Antantının Ant. Taplanışı
"beynelmilel fasizm lehine bir ferahlat
getiri görevindedir."

"Antantın kendi azalarına tavsiyeleri:

- 1) İtalya'nın Habsburgtan istilasını tanımak,
- 2) Gen. Franko nezdinde münasip fikirler
etmek."

Zaten Dr. Stoyadinovis ile Gen. Metaksas'ın
ünivers. işi kötüsu T'nin katılması.

Yakın zamanlara kadar en iyi dostu SB'di.
Ama bütün konuşmaları iyi geçirmek
siyasalini gördüler.

Ayın Tartış 1938/53

Yeni Sov. B. Ekresi

Aleks Vasil'yev'in
Terentiev

- 3 Nis.: Yüksek Sovyet Meclisi Davranışa resmen faym.

52. /31 Mart: TC'nin Muvafakati

- 20 Nis.: Hariciye Vek. ziyaret & Kırçin zekesi için taziyeye

- 21 Nis.: Atatürk'e iftihatname takdimi

- 30 Nis.: Sov. Salibi Ahmet'inden 10.000 US \$
teberrü

22 Nis. AA vaktıyla Türk Matbuatına Beyanât:

mevcut çözülmüş dostluğun istikrar ve kuvveti.

Kollektif emniyet esasına müstenit tahkim kabul etmez barış.

İşlenmiş akdedilen hareket & tedbir muahedesi

Aynı Tarih 1938 / 51

14 Şb.

Resmî Tesliğ

(?)

"Yab. Prof. memurlarından aldıkları ve memleketimizden harici devletlerin resmî temsil edeceği ve dış memleket devlet temsilatörleri yüksek şahsiyetlerini nüfuz edeceği bazı resmî, yazı ve yazılı haberleri neşrettiklerinden dolayı, Adana'da çıkan Yeni Adana ve İstanbul'da çıkan Haber gazeteleri 30 gün müddetle kapatılmıştır."

TÜRKİYE

D/E

Aynı Tarihi

1938/50

Mosk. 18 Ocak AA

Büyük Sovyet Meclisinde Başbakan Molotov,
Jdanov'un yaptığı dış politika değişikliklerine
hak verirken - casusluk yaptıklarını imâ ederek -
"bazı devletlerin kendi arazilerindeki Sovyet konsu-
lostuklarından daha fazla konsolosluk Sovyet tap-
raklarında idare etmeleri"ne son verileceğini
açıkladı.

2 Japon + 2 Pol. + 5 Alm. Sandiden kapatıldı
İt. + İran + TÜRK + Afg. vb. bir süre kapanacak.

A S Esmer, "Yüksek Sovyet Meclisi" Ulus 24/1

M'un bazıları dost & komşu 10 kadar devlet adı sayarak, bunlara
mensup konsoloslara casuslukla itham etmesi; Sov. le
Sov. sistemini kabul etmeyen devletler arasında bir vevron
belitti → T-S rejimlere karşılıklı saygıya saygıdan dostluk.

Ayrı Tarih 1938/51

1 Lubat

Diplomatik Müzakereler sonucu

T'ün

Odesa, Bakü, Erivan, Leninakan

SB'ün

İzmit, Kars

konsoloslukları kapatılacak;

yalnızca

T'ün

Batum

SB'ün

İst

konsoloslukları

kalacak
(içki edilecek)

V

Aynı Tarihi 1938/54

2/4/38

[içişre] National Zeitung "Bis" Berlin - Bağdat
Mihveri mi? Von Papen'ın Ankara'daki Vazifesi

Atatürk'ü SR ile bağlarını çözüme ve Roma
- Berlin mihverine iltihaka teşvik.

Mosk. Kemalist Türkiye'nin en eski müfettihi.

İkrazat & fabrikalar...

"Son senelerde, bazı arada Mosk'da idam
edilmiş olan Karahan Anı'ya elsi sayın edilmiş
Zamandan beri, Rus-Türk dostluğu biraz soğumuştü.
Karahan selefi Luritz kadar kendisi sevdiğini
muvaffak olamamıştı."

Montro Konf. San beri Rusya'ya karşı Sahaaz
mü'ayyen bir vaziyet.

Yine de sempatisi var,
hem R'ye düşman etmek istemez.

VIII

Aym Tartli

1938/57

Ağ. başlarında Balkanlarda ki ve
yakın Doğu'daki Japon diplomatları
toplantı yapmışlar.

10 Ağ. A A

"Harbiye vekâlet Japon Elçiliğine bir
nota vererek Japon diplomatik ricalarını
İstanbul'daki toplantı sunu protesto etti."

Sovyetler aleyhine siyasi bir maksat
anti-Komünizm pakti için
"Türkiye'ni Sovyetlerle olan sıkı dostluk
münasebati malumiken ... isabetli bir inkişaf
teskil etmiyeceği..."

V

Aym Tarihi 1938/56

Türk Ekonomik Heyeti
Disis Bak. Katibi Umumisi N. Menemencioğlu

→ 8 Tem. Berlin'de Van Ribbentrop (Disis)
& Türk (Ek.) tarafından kabul
edilmiş. Türk-Alm. ticareti anlaşması =

12 Tem. Münih'te Hitler tarafından
askeri mersimle destek & tezi!

29 Tem. C. Bayar tarafından Ist. da kabul
Dalmabahçe sarayına götürülmüş.

V

Ayın Tarihi 1938/59

6 EK. } 5 EK.'de Treuille 1st'a

Tkt. Vek. Sakis Kisebis

Alm. İktisat Nazırı Dr. Funk Ank'ya gelmiş.

Aras'ı

Banyar'ı ziyaret

11 EK. Treuille 1st'dan hareket

Karşılaşma ve görüşmelerde Siirkeci İstasyonu
Türk & Alm. bayraklarıyla donatılmış.

Yunus - Nadi, "150 mil. Marklık Alm. Kredisi"
Cumhuriyet 9 EK.

İnşai & askeri siparişler + nafia vs işlerde kullanılmak.

7N "Etrafında fazla telaş gösterilen bu mesele,"

Cumh. 21 EK. Alm.'ün etianiing. kurmaya kalkması
nın imkânı, hatta manâsi yoktur. Ruslarla da savaşmayacak.

Aynı Tarih 1938/52

22 Trotski ve Şajarinin yargılanması
Martın ilk yarısında yapılmış

İdam {
Bukharin } itinaf
Yagoda
Rikov
Krestinski
(Hepsi 17)

Pişerteri ağır hapis cezaları

SB Temyiz Mahkemesinin Askeri
Koleji.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
TÜSTAV

Ayın Tarih 1938/51

Muh. Feyzi Toğay, "SB ve Devletler,"
Cumhuriyet 21 Sub.

Stalin'in Tek Ülkede Sosyalizm
komisyonunda Pravda'da (16 SB) çıkan
mektubu üstüne yorum yapıyor.

Kendi görevlerini bütün etan ihlakî
ve işi unsurlarıyla sıkı disiplininde
görüyorlar. Yeni bir dış politika!

Arzum Tarhi,

1938 / 54

III

Hen Nâlna, Hen...

"Bu Devarın Cevabım" Cumhuriyet
5 Mayıs

Biz Alm. gazetesi

"Cumhuriyet gazetesinin kateminde hakım alan tesis
Türk menfaati değildir; hârici bir tesisdir. Bu tesis
de, eski Moskova dostlarından, Fr. Halk Cephesinden,
İng'nden Alm. düşmanları cephesinden NY Yahudilerinden
veya bunların döşdüğülerden birde gelebilir."

X Biz Türkleri ko'lesiyiz, Kemalizmde beşeriyiz.

Bir süre önce Cum. bir başka gazeteyle
[Tsu?] polemikçe giriydi. Cum'e Alman
taraffarlığı isnad ediliyordu.

K Ayın Tarhi 1938/56

8 Tem. "Saurunyet ve Resanetmi her vakit muhafaza eden ve edecek olan T-S muvazenesi Hatay meselesi vesifisiyle isaa edilten muhtelif seker ve malumetteki haberleru hep si de tamamıyla asiluz aldigiym AA beyana mezvudur."

HC Talim, "Türkiye ve Sovyetler," Yeni Sabah

T-Dr., Hatay yuruden satısısara, "8 Tem.
T'e karşı otomatik bir Sov. müdahalesi tasavvur edilemez. Biz Sov.lerle Dr. lardan Saha eski cıktız.

Kollektarist rejimi fobis hareketi olarak tenkid, ama Rus ve Türk Milletleri arasında dostluğu destek.

"Umumi harpten ve milli mücadeleden sonra, T az sok infirat siyaseti takip ediyordu. Avrupa siyasi muharrisleri Sına bakarak T'yi Sürüm bir peyki fobis göstermek galletme lüzumıs keds."

Aleksandr, "Fr-T"
izvestiya 8 Tem.

SB'üm T-Dr. anlasmasını
tavris ettiği!

Ayın Tartışması

1938 / 59

26 Ek. Mosk. Tass → AA

Bir Sovyet Gazetesine göre TC

Journal de Moscou

Bugünkü olaylardan sonra yeniden ulusal bağış sızlığı tehdit karşısında sokulmuş.

Fasist saldırıların Tsi müfuzları altına altına niyetleri. "Tsi işinde çalışan fasist ajanlar" Sarı, devletlerden kolektif emniyet itkesinden vızablastırmaya çalışıyorlar.

HC Yalçın, "Sovyet Gazetelerinde Tsi'deki Yalçın Mitaleaları," Yeni Sabah 30 Ek.

"Moskova'da arkadaşlarımızın bu işbarmaya bilhassa teşekküs ederiz. Çünkü şimdiye kadar T'de rejim aleyhine komünizm faaliyetleri vkuva geldiğini cereyan eden umhatemelerden haber alıyorduk. Fakat işimizde fasist ajanlarının başımıza sorup örneğe uğrastıklarını işitmiştik. Bundan sonra Moskova'nın bu işi üzerine götürmesini de işit acarız."

Aynı Tarihi 1938/60

16/XI Mosk. TassA.

İnönü'nün CB na intihabını muvafık buluyor
İi'nün "MMİ istiklâli'nin azımlık müdafii ve
herseyden evvel Tür'nün devleti menabi ve vesaitine
istinat etmesinin en hararetli taraftarı ve
SR ile olan dostluğun âmilî olduğu bütün
Sovyet mahafızince malûmdur."

İi'nün 1932'deki Mosk. & Leningrad
ikametleri seriyatıya katılma.

TÜRKİYE

Aynı Tarih

1938 / 61

Mosk. Literaturnaya Gazeta 20/12/38

E. Gal, "Müasır Türk Edebiyatı,"

R'ye Geviken: Spasazade Sezai, Sergi'üst
Halide Edip, Ateşten Gömlek
Refik Halit, hikâyeler
N. Hikmet, şiirler

T'ye sev.: Puskin, Gogol, Tolstoy, Sekhov, Borki
A. Tolstoy, Solohov

Bugünkü Türk Yazarları:

Yakup Kadri, Akşemsudin, Resat Nuri, Eric Ekrem,

Sosyal
Prob.
İlgi. } Sadri Erhem + S. Ali / İsmail Derwis, Sükiye Nilol
Fahri Rifki, Rüşen Esref, N.H.

Aynı Tarihi 1938/51

Muhittin Döğen, "Halk evlerimizde Yılboşumunu"
Son Posta 20 Feb.

17 yıl önce Mosk'ün yeni kurulan sis Halk-
evinde "Sivil Berberin" operasını seyrettim.

Bu tarihten bu hayli zaman sonra, zannediysem
aynı yolu takip ederek ve aynı isim kullanı-
rak bizde de böyle bir teşkilat vücuda
geleceği.

Bazıları bu halk eği-timi örgütü

6 yıldı
209
kare
almış.

Aynı Tarih

1938/57

s. 336-41

Jastou Jez, "Marksizim ve Realiteler,"
Cumhuriyet 16 Ağ. 38

Fransa'daki Marxst ~~5~~ fedbisler uygulaması
İstüne bir elestirisi

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMASI
TÜSTAD

Aynı Tarih

1939/61

26 Aralık

CHP Kurultayında Tüzük Tâdili

Atatürk (bâni & ebedî başkan)

İnönü (değersiz genel başkan)

İleride olan "değersiz gen. bsklık"
nüvesine olarak getiriliyor!

İhtilâl vaktinde (ölmüş; hastalık; istifâ)
Kurultay parti mebuslarından birini
değersiz genel başkanlığa seçer!

Aynı Tarihi 1938/60

Atatürk'ün Cenaze törenine katılan
Sovyet firkalâde heyeti reisi Potemkin

Disis. Kom. Mns.

- 23 Kas. İnönü (CB)

A. Renda (TBMM Bak.)

S. Saracoğlu (Disis. Bak.) Kabul etildi.

Yeni Disis. Bak. S. Saracoğlu

28 Kas. Tass A. Muh. beyanat verildi.

- Kemalist rejimin devamlılığı

- T-S dostluğunun değişmediği

Aynı Tarzı 1938/57

20 Ağ.

8. İzmir Ent. Fuarına (ilk fessruden beri
yaptığı gibi yine)
Sar. Bi. Kataloğu.

[Yun., B. Brit., Alman.,
it. Bkts., Filistin]

B. Eksi Terentiev de
aerusa gittim, (başka eksi yok.
yalnız İzmir Eten Kons.)

Aynı Tarih

1938/61

AA → Tass Mosk. Journal de Moscou

"Türkiye'nin Dış Politikasında 15 Yıllık"

Yeni Cbsk inönü & Sarıcaoğlu (Dış.)

T-S dostluğu ^{aynisi} efsane
Left, fersek, demektir.

Bazı yerlerde 1/2 brüğü

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ
TÜSTİRA
TARİHİ
RA
3
VAKFI

Ayın Tarih 1938 / 54

18.30

29 Mayıs Radyo Konser - Türkse İlahat
SB Radyo. Komitesi & SB'le Dış Mem. arasında
Kültür Mün. Cem.

(Türkiye'ye gelmiş olan) Sn. Barsova - muzamanı
& Viyolonsel Davri & Ceytish
Moskova / Kiev / Sankt Peterburg / Estvan / Tiflis...

(7 Mayıs'ta Anterka nam bu konser verilmek)

TÜRKİYE SOSYALİST
Halkın İhtiyarları

Ayın Tartışması 1938/53

Muhir Hakkı Borçen, "Yalnız Kemalizm,"
San Posta 20 N.Y. '38

"Demokrasi, Komünizm veya İktisadi Nazım"
Farklı Parl. Sem. inhiyat, hatta Mukaraz halinde

muhafız bir hayal oluyorsa tecrübe ispat etti	Kom.'in 1918 sauras hamlelerini benzerleri! millî varlıklarını muhafaza etmek tabii dunduracak
---	--

"Yeryüzünde muhtak hakikat bu veya bu #izm #yoktur; her milletin hayatı ve bu hayatın şartlarına göre tertip ve tenkid edilebilir. Çözüm gelen fikirler ve akidesi vardır."

1938/51 M. Borçen "Kom. Fas. Mücadelesi ve Balkanlar"
San Posta 26 Sub.

"Komünizm ismi bu devirde hem memleketlerde [Balkanlar] unsur ve sebep yoktur. Böyle olursa Fasizm Kom. de aramızda sebep aramaya mahal kalmaz."
Her iki creyanın ve enternasyonal cephelemesi içinde kalması.

Aynı Tarih

1938/61

Kaldırı - İnoü

C Bliğna sesleri dolayısıyla
tebrta - tezekkür teğraflaması.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH
TÜSTAY KAYITIRMA VAKFI

A

Aynı Tarih 1938 / 60

1/x1 Atatürk'ü BB Ç. Bayar tarafından
Okunan (San) Kamutay Acaz Nutku
V. İnt. Devresinin IV. İstima Yılı

Balkan Antanti

Türk - Fransız antlaşması (Hatay)

İng' den 16 milyon Sterlin Ticaret & Teslihat Kredisi

Alm' dan 150 milyon Marklık kredi.

— İstiklaline karşın Ankar'la dostluk, itimat
ve tabiiyet muk.

"Büyük komşu ve dostumuz Sov. İt. Cum. ile
gelen yıl içinde yeni bir hüdud muk. imza edilerek
iki memleketin hüdud münasebetleri bu suretle
iki taraf tecrübelerinin gösterdiği salim esaslara
bağlanmıştır."

K

Aynı Tarihi

1938/60

7 Kas.

F R Atay "Dostlarımızın Bayramı," Ulus

"Ki'yo'z kusus yillik siyasetlik ananesini
tasfiye (Atatürk - Zevce)

?

"1919 Mayısında Anadolu'ya ayak basan Atatürk'ün
ilk kararlarından biri Kafkasya'ya terkeden üniformalı
kıtalar için karaya çıkarak ve Anadolu şarkında
bu cephe kurmayı teşebbüs edecek olursa bunun
sıkla karşılamak emrini vermek olmuştur."

Rejimlere katıksız saygı.

TÜRKİYE SOYAKI

Tevfik Rıza Aras

Dış. Bak. dan ayrılınca
Londra Büyük Elçisine atanmış!

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARASIRMA VAKFI

N. H.

29 Mart 1938 Harb Okulu Kom.
Askeri Mahkemesi
Esas 28, Karar 16 sayı

29 Ağustos 1938 Douanna Kom.
[Erkan Genesi]

TCK 141 & 142 m.

(Kaynak: 1930 tarihli it. CK 270-272 m.)

3038 sayılı, 23 Haz. 1936 tarihli K.

15 Tem. 38

1946

1949

1951

~~Çetin Özek, 141 & 142~~

cf. At. Coşkun

Ilya Ehrenburg
"Reminiscences
about N#"

Novy Mir

May 1965,

Nr. 4, s. 41-44

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARASTIRMASI
DENEYİM ÇAĞI

Nâzım'ın Son Terkifi

Dr. H. K.

~~Jüner Deniz~~ + İrfan Emre) i'ki Harbiye son sınıf talebesi (A. Kadır
ziyaret edip komşular. Sonra da
NH evhanlarımız Birci'ye subeye telefon
ederek "bunları niye gönderiyorsunuz?"
demis. Terkiif edilmekten çok korku-
yomus. ...

Sonra Deniz K. davası ...

[Ali Fuat Paşa'nın aulâtlıkları :
Sükrü Kaya'nın Düşmanlığı. Atatürk'ün
Bursa gezisi, hastalığı. Savarona'da!]

Donanma Komutanlığı Askeri Mahkemesi

Mayıs 1938 YAVUZ Terkifatı

Darendelioğlu I-77/II-192

Mahkeme Heyeti

Başkan: İhtiyat Filo Komutanı Albay Ertuğrul

Askeri Hâkim: Salth Komutanı

Bub. Rifat Özdes

Bub. Kemal Baykurt

Bub. Ethem Çeriker

Sanıklar

Baş Gedikli Adil Kurt 4 yıl

Er Haydar 20 yıl

Üstçavuş Mehmet Ali Kaftan 15 yıl

" Nuri Tahir (Kemal Tahir'in kardeşi) 15 yıl

" Hüseyin Avni Durugün 5 yıl

Deniz Subayı Naimezi Nazım Hikmet 30 yıl

Gazeteci Kemal Tahir 15 yıl

D. II 136 v. d. Cumhuriyet Gazetesi 26 Ocak 1958

Dr. Hikmet Kavalcı 15 sene + Kırşehirde sürgün

Fatma (Nudya) Yalçı 10 sene

Abdülkerim Korcan 10 sene

Ali Fuat Cebesoy'un antahıkları:

Şükrü Kaya'nın düşmanlığı
Atatürk'ün Bursa gezisi, hastalığı - Sarayona